

KRONIK

AILA-kongressen i Tokyo

Betydningsfulde tvetydigheder

Karen Risager

Lektor, cand.mag. i lingvistik og fransk. Institut for Sprog og Kultur, Roskilde Universitetscenter.

Dette er en lille beretning om AILA-kongressen i Tokyo i august og om praktisk sprogpolitik.

AILA er vores allesammens verdensomspændende faglige forening. AILA står for Association Internationale de Linguistique Appliquée = Den internationale forening for anvendt lingvistik. Den har et fransk navn fordi den oprindeligt blev stiftet i Nancy i Frankrig (i 1964) efter at have været forberedt i to år med støtte fra Europarådet. AILA har nationale organiseringer i de fleste lande, og i Danmark er det ADLA der er datterorganisation. Dens fulde danske navn er Foreningen for anvendt sprogvidenskab i Danmark, og et af dens centrale områder er sprog- og kulturpædagogik.

Jeg deltog sammen med en lille flok danskere på en halv snes stykker i kongressen i Tokyo i en uge i begyndelsen af august. Kongressen var kæmpestor og holdt til på et universitetsområde midt i Tokyo (Waseda-universitetet). Arrangørerne var meget stolte af at kongressen var den største nogensinde: 2.500 deltagere! og at det var første gang den fandt sted i Østasien.

Kongressen var fuldstændig domineret af engelsk. Ud af knap 1200 foredrag (!) var der under 10 på fransk, og ellers var alt på engelsk. Foredragene handlede om alle mulige emner inden for det brede område 'anvendt lingvistik'. I registeret over foredrag var der 12 med emneordet fransk, 10 kinesisk, 3 tysk, 3 spansk, 3 arabisk, 3 koreansk, 2 portugisisk og 1 russisk. Der kan have været lidt flere foredrag om disse sprog, men summa summarum: de druknede helt. Der var i øvrigt ca. 100 foredrag der havde emneordet engelsk, men lur mig om der ikke var en hel del flere!

Der er selvfølgelig nogle meget væsentlige grunde til at engelsk dominerede: Dels er engelsk jo det mest brugte internationale videnskabsprog, dels foregik kongressen i Japan, hvor engelsk er det næsten enerådende fremmedsprog (der er dog i den almindelige befolkning meget langt imellem mennesker der kan gennemføre en enkel samtale på engelsk). Det der var interessant, var diskursen om sprog i forbindelse med kongressen. Igen og igen fremgik det at 'sprog' var ensbetydende med 'engelsk', og at når man f.eks. præsenterede sig som sproglærer, var der in-

gen der forestillede sig at man kunne være andet end engelsklærer.

Det overordnede tema for kongressen var formuleret som: *The Roles of Language in the 21st Century; Unity and Diversity*. Om dette skrev Ikuo Koike, præsidenten for organisationskomitéen, i programmet:

This theme signifies that the roles played by human languages in the future will become more complex, while at the same time language will be more unified in its uses and functions. Though seemingly contradictory, unity and diversity will constitute the mutual aspects of the roles of human languages. Applied Linguistics will mirror this diversity and unity.

Det der især er interessant, er brugen af ordet *language* i første periode. På baggrund af andre udtalelser af Koike i de lokale japanske (engelsksprogede) aviser under kongressen, er jeg ret sikker på at han med *language* mener engelsk. Der var også flere lejligheder under kongressen hvor det blev klart at med *unity and diversity* mentes det engelske sprogs enhed og diversitet. En vigtig uformuleret dagsorden for kongressen var nemlig det interessante problem der handler om at engelsk på den ene side breder sig som et fælles (bl.a. videnskabeligt) kommunikationssprog på verdensplan, og at det på den anden side er ved at udvikle mere og mere forskellige lokale varianter rundt omkring: Japan, Hongkong, Singapore og mange andre steder.

Tvetydigheden omkring hvad '*language*' står for, spejles på en sjov måde i

en tvetydighed omkring hvad '*English*' står for i den japanske organisation som var vært for AILA-kongressen. Den hedder JACET, og det står for '*The Japan Association of College English Teachers*'. Den beskrives i programmet som den vigtigste videnskabelige forening i Japan inden for feltet anvendt lingvistik og fremmedsprogsundervisning med særligt henblik på udviklingen af engelskundervisningen. Dens historie går tilbage til et Forskningsinstitut for sprogundervisning i forhold til hvilken den fik en uafhængig status som videnskabelig forening i 1962. I 1982 blev der oprettet en slags underafdeling af JACET, nemlig JAAL-in-JACET, hvilket betyder '*The Japan Association of Applied Linguistics*' organiseret inden for rammerne af JACET. JAAL fik i 1984 status som den japanske datterorganisation af AILA.

Altså: i Japan er foreningen for anvendt sprogvidenskab formelt en underafdeling af foreningen af engelsklærere! På denne måde kan det let komme derhen, hvor 'sprog' = 'engelsk' = 'sprog'.

Nu er AILA kun toporganisationen, og i den danske datterorganisation ADLA er forholdene slet ikke sådan; vi har et udmærket samarbejde mellem alle sprogfagene - og vi eksisterer jo også i det flersprogede Europa. Men denne 'helt naturlige' engelskdominans i vores internationale forening kan hurtigt gøre det meningsløst at udveksle forskningsresultater vedr. andre sprog i det internationale forum, og det er da et lidt uhyggeligt perspektiv. Hvordan går det ikke ved næste AILA-kongres, der skal finde sted i Singapore i 2002?